

V Praze dne 30. března 2011

Základní charakteristika navržené „Daňové reformy ČR“

Zpracoval: ing. M. Fassmann

Jedná se o zásadní informace zjištěné při podrobné analýze dopadů navrhované reformy.

Analýza se důsledně opírá o dokument MF ČR „Reforma přímých daní a odvodů – III. pilíř daňové reformy“, který byl zveřejněn dne 18. 3. 2011. Některé parametry, důležité pro odhad dopadů, však nebyly v této prezentaci blíže specifikovány (např. výše budoucího minimálního vyměřovacích základů pro platby sociálního a zdravotního pojištění OSVČ). Tyto parametry byly do našich propočtů doplněny na základě externích konzultací.

Navrženou daňovou reformu nelze v současné ekonomické situaci České republiky označit jinak, než jako absurdní a šokující. K tomuto označení nás vedou následující důvody:

Za prvé

Veřejné finance České republiky dosáhly za poslední dva roky nejvyšších deficitů v celé historii České republiky a ani vývoj v prvních měsících letošního roku nás nenaplňuje přílišným optimismem. Na těchto deficitech má prokazatelně největší podíl (mnohem větší než působení ekonomické krize) dlouhodobé systematické snižování daní a odvodů – především u nejvyšších příjmových skupin, OSVČ a firem. Příčinou deficitů je dlouhodobé a systematické rozrušování příjmové strany veřejných rozpočtů. ČMKOS navrhovala tuto situaci přednostně řešit tam, kde vznikla – na příjmové straně veřejných rozpočtů. Vláda v reakci na tento stav přišla naopak s plošnými a málo promyšlenými škrtů na výdajové straně v oblasti sociálních transferů nejpotřebnějším, u platů v rozpočtové sféře, atd. **Je naprosto absurdní a šokující, že nový návrh daňové reformy MF ČR počítá s dalším výrazným snížením daní.** Podle veřejného prohlášení ministra financí a koneckonců i prezentovaného materiálu dojde v roce 2013 (oproti roku 2011) ke snížení složené daňové kvóty zhruba o 2 procentní body. To odpovídá ztrátě příjmů veřejných financí v rozsahu - 80 mld Kč. Návrh přímo ohrožuje stabilitu veřejných financí.

Za druhé

Je naprosto absurdní a šokující, že efekty snížení daní jsou plně směřovány ve prospěch snížení daňového a odvodového zatížení firem a osob samostatně výdělečně činných.

JEŠTĚ VÍCE ŠOKUJÍCÍ VŠAK JE, ŽE SE TAK BUDE DÍT ZA SITUACE, KDY PRAKTICKY U VŠECH ZAMĚSTNANCŮ DOJDE K VÝRAZNÉMU ZVÝŠENÍ DAŇOVÉHO A ODVODOVÉHO ZATÍŽENÍ MEZD A PLATŮ!!!! ZE ZAMĚSTNANCŮ SE PODLE PŘEDSTAVY KOALICE ODS-TOP09-VV MAJÍ STÁT DAŇOVÍ SOUMĀŘI.

ÚLEVY PRO PODNIKATELE A OSVČ MAJÍ BÝT ZAPLACENY NĀRŮSTEM ZDANĚNÍ ZAMĚSTNANCŮ A DALŠÍ VYVOLANOU REDUKCÍ SOCIĀLNĚCH DĀVEK A VĚREJNÝCH SLUŽEB)

Nejvíce (v relaci k příjmu) budou připravovaným daňovým „antijánošíkem“ postiženi zaměstnanci s nízkými příjmy. Např. zaměstnanci s hrubým příjmem 10 tis. Kč vzroste měsíčně odvodové zatížení jeho mzdy o 372 Kč. 200 Kč jako důsledek zvýšení zdravotního pojištění zaměstnanců o 2 % (zaměstnavateli se recipročně o 2 % sníží)¹ a v průměru o 172 Kč jako důsledek zatížení tzv. benefitů pojistným.² Pokud k tomuto dopadu ještě přičteme cca 300 Kč, které jeho výdaje zatíží dvojnásobkem zvýšení DPH u základních životních potřeb, potom bude činit celkový nárůst daňového zatížení tohoto poplatníka měsíčně 672 Kč, ročně potom 8064. Čili tento zaměstnanec „věnuje“ ročně na oltář „reforem“ koalice ODS-TOP09-VV téměř jeden čistý měsíční příjem (95%).

Zaměstnanec s průměrnou mzdou zaplatí navíc měsíčně 397 Kč (včetně DPH 697), s dvojnásobkem průměrné mzdy 622 Kč (vč. DPH 922 Kč), s trojnásobkem 849 (vč. DPH 1147) atd.

Jediní zaměstnanci, kterým opravdu klesne daňové zatížení a vykryje se i zvýšení DPH budou zaměstnanci s velmi vysokými příjmy, které přesáhnou stropy pro sociální (4násobek průměrné mzdy) a zdravotní (6 násobek průměrné mzdy) pojištění a to i přesto, že se u nich nově navrhuje zrušení slevy na dani.

System daně z příjmu fyzických osob v kombinaci se systémem stropů v oblasti sociálního a zdravotního pojištění v sobě i nadále obsahuje pro vysokopříjmové poplatníky výraznou daňovou degresi.

Takže např. zaměstnanec s 200 tis. příjmem měsíčně získá touto daňovou úlevou cca 378 Kč, což mu dostatečně vykompenzuje zvýšení DPH. Pro tohoto zaměstnance nepřináší „reformy“ ODS-TOP09-VV proti současnosti žádné finanční ztráty.

---

¹ Změna pojistného hrazeného zaměstnavatelem na daň z objemu mezd přinese oproti současnému stavu významnou úsporu a o jak z titulu poklesu sazby (z 34 na 32 %), tak i z titulu snížení stropu pro platbu této daně (4 násobek průměrné mzdy). Celkový efekt tohoto opatření se dá odhadnout v současných podmínkách na cca – 28 mld Kč

² Navrhovaný nový mechanismus v oblasti tzv. benefitů znamená, že benefit jako věcné plnění se přičte k hrubé mzdě zaměstnance a společně s ní bude podléhat odvodům pojistného a zdanění. Navrhovaná sleva na dani pro zaměstnance na úrovni 3000 Kč ročně tedy 250 Kč měsíčně v průměru může při výrazné míře shovívavosti eliminovat daňové dopady zdanění zaměstnaneckých benefitů, se kterým se nově přichází, v žádném případě však neeliminuje předpokládané zatížení benefitů pojistným.

Za třetí

Je a absurdní šokující , že tato „reforma“ dále snižuje již tak nízké daňové a odvodové zatížení OSVČ a tím

prohlubuje rozdíl ve zdaňování mezi OSVČ a zaměstnanci, což vede

k výraznému znevýhodnění zaměstnanců na trhu práce vůči OSVČ, a k podpoře

„švarcsystému“, v konečném důsledku pak k

destrukci veřejných financí

Hlavní důvod, proč dojde k **dalšímu snížení daňového a odvodového zatížení OSVČ** spočívá v záměru výrazně redukovat sazby pojistného na sociální a zdravotní pojištění u OSVČ (sociální pojištění z 29,2 % na 6,5 %, zdravotní pojištění z 13,5 % na 6,5 %). Tento fakt se i přes předpokládané dvojnásobné zvýšení vyměřovacího základu projeví výrazným poklesem odvodu pojistného. Zároveň návrh předpokládá – v návaznosti na tuto úpravu – že dojde i ke snížení minimálního pojistného u OSVČ. Tímto způsobem dojde k poměrně razantnímu snížení daňového a odvodového zatížení i u OSVČ s velmi nízkými příjmy.

Takže např. OSVČ s celkovým hrubým příjmem 10 tisíc Kč, klesne daňové a odvodové zatížení měsíčně oproti současnému stavu o 462 Kč. Což i u tohoto poplatníka bohatě pokryje zvýšené výdaje spojené s DPH (300 Kč) a ještě mu zbyde. Už tento poplatník tedy na reformě ODS-TOP09-VV vydělává.³ Samozřejmě s nárůstem příjmu je tento výdělek mnohem vyšší.

OSVČ s příjmem na úrovni 25000 (průměrná mzda) vydělá 462 Kč, s příjmem 50000 Kč měsíčně to však již bude 775 Kč, 75000 (trojnásobek průměrné mzdy) – 1305 Kč, 200 tis. Kč (osminásobku) -3480 Kč.

Protisměrný pohyb ve zdanění mezi OSVČ tj. nárůst zdanění u zaměstnanců a pokles zdanění u OSVČ **dále prohlubují rozdíl ve zdanění těchto skupin.** Takže, zatímco zaměstnanec s průměrným příjmem 25 000 Kč odvádí dosud na dani a pojistném 5705 Kč, a „po novu“ to bude 6102 Kč (čili +395 Kč). OSVČ se stejným hrubým příjmem dnes odvádí 3477 Kč a bude odvádět 3015 Kč.

---

³ MF ČR se proti výhradě nespravedlivé zdanění brání, že to tomuto poplatníkovi „spočítá“ např. v oblasti důchodů. Tato „hrozba“ má dva vážné nedostatky. Za prvé - výrazně rozdílné placení v oblasti sociálního resp. důchodového pojištění umožní tomuto poplatníkovi založení poměrně masivního individuálního spoření. Opatření tedy není v jeho neprospěch ale naopak. Prakticky OSVČ vyvazuje z obecné solidarity úhrady důchodů předchozí generaci, která probíhá v průběžném prvním pilíři. Jde tedy ve skutečnosti o skrytý opt out ve prospěch OSVČ. Za druhé – zrušením důchodového pojištění hrazeného zaměstnavatelem a jeho náhrada daní z objemu mezd fakticky signalizuje směřování důchodového systému v prvním pilíři k jednotnému důchodu pro všechny, takže i z tohoto pohledu je „sankce“ nízkého důchodu pro OSVČ je více jak pofiderní.

Rozdíl v odvodovém a daňovém zatížení mezi zaměstnancem a OSVČ se tak zvýší u průměrné mzdy na 3087 Kč měsíčně. U dvojnásobku průměrné mzdy to je to již 9357 Kč měsíčně (14102 Kč zdanění zaměstnance – 4745 zdanění OSVČ), u trojnásobku 14572 Kč (22102-7530 OSVČ), u osminásobku 30 929 Kč. Nárůstem tohoto rozdílu roste motivace pro zaměstnance přestoupit do systému OSVČ.

To spolu s motivacemi zaměstnavatelů na úspore nákladů dále bude **podporovat rozvoj nepravého podnikání – tzv. švarcsystém.** Využitím práce OSVČ oproti zaměstnanci – či přechodem zaměstnance na OSVČ zaměstnavatel vydělává na úspore plateb sociálního a zdravotního pojištění u těchto zaměstnanců („po novu“ bude šetřit na platbě daně z objemu mezd). Náhrada zaměstnance s platem 10 000 Kč, prací OSVČ uspoří zaměstnavateli „ponovu“ 3200 Kč měsíčně, při průměrném platu (tj. 25000 Kč) 8000 Kč měsíčně, při dvojnásobku průměrného platu už 16000 Kč měsíčně, při trojnásobku průměrného platu pak 24 000 Kč měsíčně atd.

Je naprosto zřetelné, že protisměrný pohyb ve zdanění zaměstnanců a OSVČ, kombinovaný navíc nárůstem DPH podnítl zájem – a to v první řadě na straně zaměstnanců o možný přechod na švarcsystém. **Plastický pohled na negativní důsledky přechodu mezi zaměstnaností a OSVČ na veřejné finance** ukazuje následující přehled.

Bilance přechodu zaměstnance na švarcsystém

Hrubá mzda

<i>Hrubý příjem</i>	<i>10 tis</i>	<i>25 tis.</i>	<i>50 tis.</i>	<i>75 tis.</i>	<i>200 tis.</i>
<i>Zaměstnanec</i>	<i>-2005</i>	<i>+3087</i>	<i>+9357</i>	<i>+14572</i>	<i>+30329</i>
<i>Zaměstnavatel</i>	<i>+3200</i>	<i>+8000</i>	<i>+16000</i>	<i>+24000</i>	<i>+31667</i>
<i>Veř.rozpočty</i>	<i>-1200</i>	<i>-11087</i>	<i>-25357</i>	<i>-38572</i>	<i>-61996</i>

Roční ztráta

<i>veř. rozpočtů</i>	<i>-14400</i>	<i>-133044</i>	<i>-304284</i>	<i>-462864</i>	<i>-743952</i>
----------------------	---------------	----------------	----------------	----------------	----------------

Čili jinak řečeno, pokud přejde jeden zaměstnanec s průměrnou mzdou do švarcsystému, ztratí veřejné finance takový objem prostředků, který by stačil na úhradu důchodu pro jednoho důchodce. To se navrhovatelům nezdá absurdní? To je vláda rozpočtové zodpovědnosti?

Již dnešní úroveň výrazného rozdílu ve zdanění OSVČ a zaměstnanců má výrazné národohospodářské dopady. Podle propočtů VZP by při setření rozdílu ve zdanění mezi OSVČ a zaměstnanci pracoval zdravotní systém s dodatečným příjmem v rozsahu cca 14 mld Kč. V důchodovém pojištění v současnosti má dopad rozdílné zdanění cca 30 mld Kč.

Takováto podpora tzv. soukromého podnikání, která je minimálně z poloviny tvořena daňovou optimalizací je absurdní a šokující. Absurdnější však je, když se ještě chce dále prohlubovat. Toto prohloubení bude znamenat další prohloubení této ztráty o 1-2 mld Kč. Problém však je v tom, že tento absurdní systém do sebe vtáhne další zaměstnance. Pokud by to bylo jen u 1 % zaměstnanců – činil by další dodatečný dopad pro veřejné finance 5 mld Kč, při 2 % 10 mld Kč atd.

Závěr – Nejabsurdnější na celé věci je, se tato naprosto destruktivní daňová reforma vydává za dobro.